

ผลการใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติท่ารำและ
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*
EFFECTS OF USING DEMONSTRATION TEACHING WITH SCAMPER TECHNIQUE ON
DANCE PERFORMANCE SKILL AND CREATIVE THINKING ABILITY IN
DRAMATIC ART SUBJECT OF GRADE 6 STUDENTS

ศุภรณ์ ปาระง*, ศักดา สวาทยานันท์

Supharas Parathong*, Sakda Sawatanun

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand

*Corresponding author E-mail: Supharas1990@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ ในรายวิชานาฏศิลป์ 2) เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ในรายวิชานาฏศิลป์ และ 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ในรายวิชานาฏศิลป์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 79 (บ้านหนองอาบช้าง) อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานาฏศิลป์ที่ใช้ขั้นตอนของการสอนสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ และแบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานาฏศิลป์ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้ขั้นตอนของการสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ มีค่าความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ 0.81 สามารถนำไปใช้ได้จริง ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.05 แสดงถึงความสามารถในการเรียนรู้และถ่ายทอดท่ารำได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ และผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ มีระดับการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 สะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เทคนิคสแกมเปอร์, การสอนแบบสาธิต, ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์, การปฏิบัติท่ารำ, การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์

Abstract

This research aimed to: 1) Develop and evaluate a learning management plan that integrates demonstration-based instruction with the SCAMPER technique in Thai dance education; 2) Examine the dance performance skills of Grade 6 students following the implementation of this instructional approach; and 3) Assess the students' creative thinking abilities after participating in the same instructional model. The sample group consisted of Grade 6 students from Thairath Wittaya 79 School (Ban Nong Ab Chang) in Chom Thong District, Chiang Mai Province, selected through purposive sampling. The research instruments included a Thai dance lesson plan incorporating demonstration-based teaching and the SCAMPER technique, a performance skill assessment form, and a creative thinking evaluation form. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that the developed instructional plan showed high validity and appropriateness, with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 0.81, indicating that it is suitable for practical application in classroom settings. The assessment of students' dance performance skills indicated an excellent level of achievement, with an average score of 94.05%, reflecting their ability to accurately perform and convey dance movements. Additionally, the assessment of creative thinking revealed a high level of proficiency, with an average score of 87.00%, demonstrating that the integrated teaching approach effectively enhanced students' creativity.

Keywords: Scam Technique, Demonstration Teaching, Creativity, Dance Practice, Demonstration Teaching with Scam Technique

บทนำ

“นาฏศิลป์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 มีความหมายว่า ศิลปะแห่งการละครหรือการฟ้อนรำ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) นาฏศิลป์ นอกจากจะเป็นเครื่องมือบันเทิงใจสำหรับมนุษย์แล้วยังเป็นการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมที่ดีของชาติ มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าศิลปะแขนงอื่น ๆ นาฏศิลป์ แสดงความเป็นอารยประเทศ บ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองด้วยดี ด้วยประชาชนมีความเข้าใจศิลปะ เพราะศิลปะการละครสามารถกล่อมเกลাজิตใจโน้มน้าวไปในทางที่ดี ย่อมให้อารมณ์เข้มข้น ผ่องใส เป็นทางนำให้คิดและให้กำลังใจ อีกประการนาฏศิลป์ ยังเป็นแหล่งรวมศิลปะประเภทอื่น ๆ มาเกี่ยวเนื่องเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและทำขึ้นมาด้วยความประณีต สร้างความเป็นแก่นสารให้แก่บ้านเมืองด้วยกันทั้งสิ้น (สุมิตร เทพวงศ์, 2548) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เน้นความรู้

ทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์ งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ มีความมีคุณค่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กิจกรรมทางศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์

ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ พบว่า พื้นฐานในการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย อาจเนื่องด้วยทางโรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอนในรายวิชานาฏศิลป์มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเมื่อนักเรียนจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้น นักเรียนมีปัญหาด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำ ซึ่งเมื่อศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาคภาคกลาง สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีแผนการรับนักเรียนเข้าศึกษาที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แบ่งกลุ่มในการจัดการเรียนรู้เป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยกับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทย แต่ขณะที่นักเรียนได้ขึ้นชั้นเรียนใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องศึกษาร่วมกันในชั้นเรียน พบว่า มีกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาด้านทักษะในการปฏิบัติ นักเรียนที่เข้าศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีความแตกต่างกับนักเรียนที่เข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากความรู้พื้นฐานการศึกษาวิชานาฏศิลป์ไทยที่แตกต่างกัน (สุพัตรา สุโพธิ์ธิพัฒน์, 2562) และผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 79 (บ้านหนองอาบช้าง) พบว่า ระดับผล การประเมินคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งหมายความว่า นักเรียนยังมีปัญหาด้านพัฒนาการความสามารถทางเชาว์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ ปัญหาเหล่านี้อาจเกิดจากข้อจำกัดของระบบการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและความสามารถ จึงส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ และจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนไม่สามารถสร้างสรรค์ท่าทางการแสดงตามความหมายของเพลงได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนมักลอกเลียนแบบท่าทางการแสดงจากสื่อวิดีโอต่าง ๆ มากกว่าการใช้ทักษะการคิดท่าทางด้วยตนเอง รวมทั้งนักเรียนมีทักษะการปฏิบัติท่ารำไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้องตามความหมายของเพลงหรือเนื้อเพลง การปฏิบัติท่ารำไม่มีความต่อเนื่องและยังขาดความสวยงาม

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ คือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ซึ่งนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะนั้นจะต้องสอดคล้องกับลักษณะการเรียนศิลปะที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ วิธีการที่น่าสนใจและสำคัญที่นำมาใช้ คือ การสอนแบบสาธิตเป็นวิธีการสอนที่มีลำดับขั้นตอนและมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนโดยผู้เรียนเป็นผู้สังเกตและปฏิบัติตามครู (ทิศนา แหมมณี, 2553) การนำวิธีการสาธิตมาใช้เป็นวิธีการหลักในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากผู้เรียนสามารถสังเกตกระบวนการในการปฏิบัติท่ารำจากครูผู้สอนได้อย่างชัดเจน สามารถซักถามและทบทวนการปฏิบัติกับครูผู้สอนได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนสามารถมองเห็นข้อบกพร่องในการปฏิบัติท่ารำและสามารถให้ข้อเสนอแนะในกระบวนการปฏิบัติท่ารำที่

ถูกต้องให้ได้อย่างทันท่วงที ระหว่างกระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีการสาธิตนั้นผู้สอนจะสอดแทรกคำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ที่เรียกว่า เทคนิคสแกนเปอร์ คือ วิธีการในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบหนึ่งโดยใช้คำถามให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดใหม่ เป็นเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยผ่านการระดมความคิด ซึ่งการใช้คำถามเหล่านั้นจะช่วยให้เด็กได้ใช้ทักษะการคิดที่หลากหลายและพัฒนาความคิดของเด็กจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถด้านเชาว์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า การใช้เทคนิคสแกนเปอร์ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคสแกนเปอร์มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นักเรียนสามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ ในวิชานาฏศิลป์
3. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ในวิชานาฏศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติท่ารำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการใช้เนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรที่มีการผสมผสานแนวคิดด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กประถมศึกษา แนวคิดเทคนิคสแกนเปอร์ และการวัดประเมินความสามารถความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวัดและประเมินผลจากความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ท่าทางประกอบเพลง

ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน

ขอบเขตเนื้อหาการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อิงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ตัวชี้วัดที่ ศ 3.1 ป.6/1 และ ป.6/2

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบตามช่วงชั้นที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดการเรียนรู้ จึงได้ตัวชี้วัด ศ.3.1 ป.6/1 สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และ ป.6/2 ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างง่าย ๆ

1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของ อเล็กซานเดอร์สัน การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยเทคนิค สแกมเปอร์ คือ กลวิธีในการใช้คำถามเพื่อค้นหาแนวทางเป็นทางเลือกใหม่ในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงสิ่งใหม่ที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน 1) การหาสิ่งใหม่ ๆ มาทดแทน 2) การผสม 3) ปรับวิธีการใช้ให้ต่าง 4) การปรับเปลี่ยน 5) เปลี่ยนวิธีการใช้ 6) การลดส่วนประกอบ และ 7) การกลับ

1.3 ศึกษารูปแบบการสอนแบบสาธิต ผู้วิจัยดำเนินการศึกษารูปแบบการสอนสาธิต ของทิศนา ขัมมณี โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) ผู้สอนและผู้เรียน เรื่องหรือสิ่งที่จะสาธิต 2) การแสดง/การทำ 3) ให้ผู้เรียนสังเกตดู และ 4) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการสาธิต และการสอนสาธิตประกอบไปด้วยการสอนทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้สอนแสดงการสาธิตผู้เรียนสังเกตการสาธิต 2) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต และ 3) ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 การวัดประเมินความคิดสร้างสรรค์ ตามทฤษฎีการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของ กิลฟอร์ด แบ่งความคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ความไวต่อปัญหา 2) ความคิดคล่องตัว 3) ความยืดหยุ่น และ 4) ความแปลกใหม่ จากนั้นทอร์แรนซ์ ได้นำความคิดของกิลฟอร์ดมาปรับเป็น 4 คุณลักษณะ คือ 1) ความริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น และ 4) ความคิดละเอียดลออ

1.5 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสาธิตร่วมกับเทคนิค สแกมเปอร์ เรื่อง การสร้างสรรค์ทำรำนานาภูมิศิลป์ไทย โดยการประยุกต์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้อง สรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก 2) สาธิตท่าทางและปฏิบัติตาม 3) ออกแบบผลงานโดยใช้เทคนิคสแกมเปอร์ 4) นำเสนอผลงาน และ 5) สะท้อนคิดร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนรู้ที่เน้นการสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการปฏิบัติทำรำ จำนวน 7 แผน รวมเวลา 20 ชั่วโมง

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินความคิดสร้างสรรค์ บทบาทครู บทบาทนักเรียนที่มีต่อความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความหมาย ลักษณะของผู้มีความคิดสร้างสรรค์ องค์ประกอบของการคิดสร้างสรรค์ รวมถึงลักษณะคำถามบ่งชี้ถึงความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละด้าน

2.2 สร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford) วัดระดับความคิดที่แปลกใหม่และแตกต่างผ่านการแสดงออกทางท่าทางของนักเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

2.3 นำรูปแบบการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford) โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของลิเคอร์ท์

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำทางการเรียนนาฏศิลป์

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำ ทางการเรียนนาฏศิลป์

3.2 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ทำร่ำทางการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการตามมาตรฐานและตัวชี้วัดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในมาตรฐานที่ 3.1 ตัวชี้วัด ป.6/1 และ ป.6/2 เป็นแบบรูบรีคสกอ์ (Rubric Scoring) 3 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การสอนสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์ ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศิลปะ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เป็นเวลา 20 ชั่วโมง โดยมีกำหนดวันและเวลาตามตารางเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แจ้งวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ On - Side และเก็บรวบรวมข้อมูลจากใบกิจกรรมแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำให้ผู้เรียนทราบ

3. ดำเนินการทดลองด้วยการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1 เรื่อง การสร้างสรรค์ทำรำนานาฏศิลป์ไทย แผนการจัดการเรียนที่ 1 - 7

4. ดำเนินการประเมินผู้เรียนจากใบกิจกรรมและการทดสอบการปฏิบัติทำร่ำ โดยประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติทำร่ำหลังเรียนแผนการเรียนรู้ที่ 1 - 7

5. บันทึกผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียนหลังเรียนแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1 เรื่อง การสร้างสรรค์ทำรำนานาฏศิลป์ไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำทางการเรียนนาฏศิลป์

1. วิเคราะห์การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การสร้างสรรค์ ทำรำนานาฏศิลป์ไทย ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัด การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์มีค่าเท่ากับ 0.84 สามารถนำไปใช้ได้

2. วิเคราะห์การประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์มีค่าเท่ากับ 0.85 สามารถนำไปใช้ได้

3. วิเคราะห์การประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความสามารถการคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์มีค่าเท่ากับ 0.89 สามารถนำไปใช้ได้

ผลการวิจัย

1 ผลการสร้างและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) พื้นฐานนาฏศิลป์ไทย (นาฏยศัพท์) 2) พื้นฐานนาฏศิลป์ไทย (ภาษาท่า) 3) องค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ 4) จังหวะพื้นเมือง 5) การสร้างสรรค์ท่าประกอบเพลง (เพลงปลุกใจ) 6) การสร้างสรรค์ท่าประกอบเพลง (เพลงพระราชนิพนธ์) และ 7) การออกแบบการแต่งกาย ประกอบไปด้วย ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความตระหนัก 2) ขั้นสาธิตท่าทางและปฏิบัติตาม 3) ขั้นออกแบบผลงานโดยใช้เทคนิคเกมเปอร์ 4) ขั้นนำเสนอผลงาน และ 5) ขั้นสะท้อนคิดร่วมกัน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และทักษะ การปฏิบัติท่ารำในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติท่ารำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้ ผลการตรวจสอบคุณภาพผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับ 0.81 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2 ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์

จากการที่ผู้วิจัยสร้างแผนการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ โดยดำเนินการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ทั้งหมด 4 ด้าน มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น และ 4) ความคิดละเอียดลออ ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิค เกมเปอร์ โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็น 87.00 จะเห็นว่าการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน พบว่า องค์ประกอบด้าน ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด สูงที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ ระดับมากขึ้นไป มีองค์ประกอบด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดยืดหยุ่น สูงที่สุด ส่วนในด้านความคิดคล่องแคล่ว และความคิดละเอียดลออ มีจำนวนน้อยที่สุด และพบว่า ไม่มีผู้เรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้เรียนที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีระดับตามที่เกณฑ์กำหนดต่อไป

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละคะแนนรวม	เกณฑ์การประเมิน
1. ความคิดริเริ่ม	21	18.75	0.07	89.28	มากที่สุด
2. ความคิดคล่องแคล่ว	21	18.58	0.74	88.49	มากที่สุด
3. ความคิดยืดหยุ่น	21	17.75	1.84	84.52	มากที่สุด
4. ความคิดละเอียดลออ	21	18	1.6	85.71	มากที่สุด
รวม	84	73.08	4.28	87.00	มากที่สุด

3 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์

จากการที่ผู้วิจัยสร้างแผนการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ โดยดำเนินการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ ทั้งหมด 4 ด้าน มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความถูกต้องของกระบวนท่ารำ 2) ความสวยงามของท่ารำ 3) ความสอดคล้องของท่ารำและความหมาย และ 4) ความสอดคล้องของท่ารำกับจังหวะ จะเห็นว่าผลการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็น 94.05 การประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน พบว่า องค์ประกอบด้านความสวยงาม มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด สูงที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ ระดับมากขึ้นไป มีองค์ประกอบด้านความถูกต้องของท่ารำ ท่ารำมีความสอดคล้องกับความหมาย และท่ารำมีความสอดคล้องกับจังหวะ สูงที่สุด และพบว่า ไม่มีผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์

แผนการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละคะแนนรวม	เกณฑ์การประเมิน
1. ความถูกต้องของกระบวนท่ารำ	21	20.50	2.45	97.62	มากที่สุด
2. ความสวยงามของท่ารำ	21	21	2.77	100	มากที่สุด
3. ความสอดคล้องของท่ารำและความหมาย	21	18	1.64	85.71	มากที่สุด
4. ความสอดคล้องของท่ารำกับจังหวะ	21	18.83	0.53	92.22	มากที่สุด
รวม	84	78.33	7.39	94.05	มากที่สุด

อภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผลการศึกษา ผลการใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และทักษะการปฏิบัติท่ารำในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสรรค์ท่ารำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้รูปแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำและ

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับ 0.81 โดยมีการประเมินความครบถ้วน เหมาะสม ความสอดคล้อง ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการจัดการเรียนรู้การกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย ผลลัพธ์ในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการวัดประเมินผลผู้เรียน แผลผลได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลมาจากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบของแผน ขั้นตอนการเขียนแผนการประเมินองค์ประกอบและการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแผนการเรียนรู้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้สอนมีแนวทางมีการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ที่ดี ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้นั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545) และ ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดผลประเมินผล โดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดอันสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2551)

2. ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำนองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนรูปแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกนเปอร์ ในรายวิชานาฏศิลป์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำนอง ร้อยละ 94.05 เมื่อพิจารณาผู้เรียนรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำนองนักเรียนตามหลักของการแสดงท่าทางประกอบเพลง โดยประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำนองมีความสอดคล้องตามความหมายของเพลง มีความถูกต้องตามจังหวะของเพลง มีความถูกต้องตามกระบวนท่ารำนอง มีความสวยงามและความต่อเนื่องในการปฏิบัติทำรำนอง แผลผลได้ว่า ผู้เรียนมีระดับการปฏิบัติทำรำนองด้านท่ารำนองมีความสวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านความถูกต้องของกระบวนท่ารำนอง มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 97.60 ด้านความสอดคล้องของท่ารำนองและจังหวะ มีนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 92.20 ด้านความสอดคล้องของท่ารำนองและความหมาย มีนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลมาจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสาธิตที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ เนื้อหา ที่เหมาะสมกับวัยและความรู้เดิมของนักเรียน จากนั้นจึงออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอนแบบสาธิต โดยมีผู้สอน ผู้เรียน การสาธิต ผลการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนกรการเรียนรู้ โดยผู้สอนสาธิต ผู้เรียนสังเกต ผู้สอนผู้เรียนร่วมอภิปรายสรุปการเรียนรู้ และผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินผล และการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงเกณฑ์การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

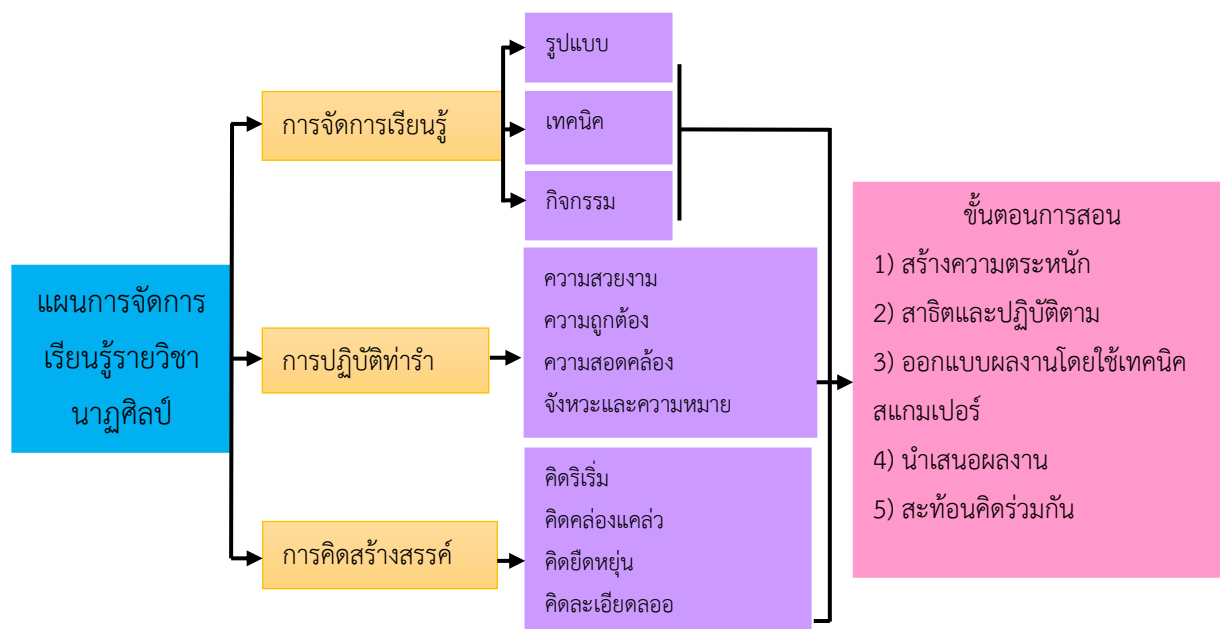

ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและพื้นฐานของผู้เรียน โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่ยาก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ขึ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมโดยเน้นกระบวนการสาธิต ผู้เรียนเป็นผู้สังเกตและลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมตามขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตแล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต มุ่งให้ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนได้เห็นการปฏิบัติจริงด้วยตาของตนเอง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัติกันอย่างชัดเจน (ทิตนา แคมมณี, 2556) เพื่อกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น และช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่ยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้นและประหยัดเวลา ให้ผู้เรียนสามารถเห็นขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยทักษะที่สูง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ และเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นผลการทดลองที่ผู้เรียนไม่สามารถทดลองเองได้ อันเนื่องจากเครื่องมือ อุปกรณ์ไม่พอที่จะให้ผู้เรียนทดลองทุกคนหรือเป็นการทดลองที่มีอันตราย (อินทรา บุญยาทร, 2549)

3. ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนรูปแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสแกมเปอร์ ในรายวิชานาฏศิลป์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ อยู่ร้อยละ 87.00 เมื่อพิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยมีการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และความคิดยืดหยุ่น แปลผลได้ว่า ผู้เรียนมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิด มีนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ด้านความคิดยืดหยุ่น มีนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นผลมาจากการใช้เทคนิคสแกมเปอร์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ องค์ประกอบเทคนิคสแกมเปอร์ แนวทางการใช้คำถามเพื่อประยุกต์ให้สอดคล้องกับรายวิชานาฏศิลป์ การวัดความคิดสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงเกณฑ์การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งแต่ละแผนการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและพื้นฐานของผู้เรียน เริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่ยาก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ขึ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมโดยเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ด้วยความใส่ใจ และร่วมวางแผนขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ และได้ระดมความคิดในการตอบคำถามและการสร้างสรรค์ทำรำนาฏศิลป์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับ เทคนิคที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยผ่านการระดมความคิด อาจใช้เรื่องราวหรือเหตุการณ์ใกล้ตัว โดยการตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กคิดในวิถีทางที่เด็กไม่คุ้นเคยมาก่อน ซึ่งคำถามเหล่านั้นจะเป็นแรงผลักดันให้เด็กต้องใช้ทักษะความคิดที่หลากหลาย คำถามเหล่านั้นจะช่วยพัฒนาความคิดของเด็ก (Eberle, R. F. & Stanish, B., 1996) และ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดริเริ่มของมนุษย์ โดยแสดงถึงความสามารถพิเศษโดยเฉพาะของสมองที่พยายามคิดให้แปลกและแตกต่างไปจากเดิม เพื่อนำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ (Torrance, P. E., 1971)

องค์ความรู้ใหม่

วิจัยเรื่อง “ผลการใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติทำรำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาผลการใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ที่มีต่อการปฏิบัติทำรำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในวิชานาฏศิลป์

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้ คือ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ โดยการใช้รูปแบบการสอนแบบสาธิต เทคนิคเกมเปอร์ เน้นกระบวนการกลุ่มและการระดมสมอง ในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความตระหนัก 2) ขั้นสาธิตทำท่าทางและปฏิบัติตาม 3) ขั้นออกแบบผลงานโดยใช้เทคนิคเกมเปอร์ 4) ขั้นนำเสนอผลงาน และ 5) ขั้นสะท้อนคิดร่วมกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การสร้างและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ ในวิชานาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการโดยใช้ขั้นตอนของการสาธิตเป็นแกนหลักและบูรณาการร่วมกับประเด็นของเทคนิคเกมเปอร์ในการออกแบบประสาน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนได้แผนการจัดการเรียนรู้ในวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การสร้างสรรค์ทำรำนาฏศิลป์ไทย จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 20 ชั่วโมง พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ 0.81 สามารถนำไปใช้ได้ การประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินทักษะ

การปฏิบัติทำรำนักเรียนตามหลักของการแสดงท่าทางประกอบเพลง มีการประเมินในองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน ทำรามีความสอดคล้องตามความหมายของเพลง ทำรามีความถูกต้องตามจังหวะของเพลง ความถูกต้องตามกระบวนการทำร่า และทำร่าความสวยงามและความต่อเนื่องในการปฏิบัติทำร่า ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่าในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ทั้งหมด 5 ระดับ พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่า อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.05 และการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์ในวิชานาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนตามองค์ประกอบหลักของการคิดสร้างสรรค์ ด้วยแบบประเมินที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีการประเมินในองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีระดับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 87.00 จากการศึกษาการสอนแบบสาธิตร่วมกับเทคนิคสเกมเปอร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการปฏิบัติทำร่าในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพบข้อควรตระหนักในการนำผลการศึกษาไปใช้ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ข้อความของเทคนิคสเกมเปอร์ ผู้สอนควรกำหนดข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับประสบการณ์ของนักเรียน บริบทของสถานศึกษา หรือบริบทของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนระดมความคิดและออกแบบได้ดีมากขึ้น และข้อควรระวังในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพลงประเภทต่าง ๆ ครูผู้สอนควรมีการอธิบายความหมายของคำศัพท์ และเนื้อเพลง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ทำร่าได้มีความสอดคล้องกับความหมายและอารมณ์ของเพลง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ทิตนา แหมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). “นาฏศิลป์”. (พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- สุพัทธา สุโพธิ์พัฒน์. (2562). การศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระเบียบ นพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD . ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). นาฏศิลป์ ไทย: นาฏศิลป์ สำหรับครูประถมศึกษา - อุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์ .
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.
- อินทิดา บุญยาทร. (2549). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Eberle, R. F. & Stanish, B. (1996). A resource book for teaching creative problem solving to children. Texas: Prufrock Pres.
- Torrance, P. E. (1971). Creative Learning Talent. New York: Macmillan.